

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

DIVADELNÍ FAKULTA

Katedra činoherního divadla

Režie činoherního divadla

Posudek vedoucího magisterské práce

Vedoucí magisterské práce Juraj Deák

Barbora Mašková

Sociopolitické přesahy dramatického textu a možnosti jejich aktualizace v inscenaci

Začnu přímo citátem z magisterské práce: „Jedním z nejdůležitějších aspektů úvah o režijně-dramaturgické koncepci inscenace je její vazba na tady a teď. Pak je logické, že tvůrci se snaží doplňovat ona zmíněná místa nedourčenosti dramatických textů takovými okolnostmi, které svět hry přimknou ke světu dneška. Imaginární svět textu se scénováním mění na svět reálný. Tím může v případě inscenace dojít i k celkovému přesituování hry.“

Bára Mašková se během celého svého studia režie na DAMU, při každé své klauzurní práci a nakonec i při obou režiiích v Disku pokaždé důsledně snažila vycházet z textu autora, pochopit souvislosti doby a vůbec všechny okolnosti vzniku textu. Až pak se vždy pokoušela najít současné konotace, které odůvodňují proč právě tento text a právě dnes nastudovat. Tuto zdánlivou samozřejmost uvádím proto, že na rozdíl od mnoha jiných mladých a také talentovaných režisérů její příprava a vzhled do všech inscenačních souvislostí byly pokaždé mimořádně hluboké a zevrubné. Proto její práci chápu tak trochu jako obhajobu interpretačního divadla oproti povrchnímu čtení hry, které se často zaštiťuje autorským přístupem. Autorský přístup k inscenační metodice však diplomantka nikterak neupozaduje, naopak tvrdí, že oba přístupy-autorský i interpretační mají stejný cíl- vytvořit představení tady a teď a co neaktuálnější.

Způsob, jak toho docílit, nejdříve diplomantka dokládá v teoretické části práce. Musím s radostí předeslat, že diplomantce se podařilo během studií na DAMU i díky jejímu předchozímu studiu anglické literatury na Karlově univerzitě vyzbrojit velmi silným argumentačním potenciálem. Ve své teoretické části diplomové práce vychází z pojetí interpretace jako konkretizace „míst

nedourčenosti“ a dochází tedy k takovým náhledům na čtení textu, které „neshledávají veškerý materiál potřebný k interpretaci v textu samotném, ale spatřují čtenáře - percipienta jako stejně důležitého, ne-li důležitějšího partnera v konstituci významu uměleckého díla“. Jak je známo, prvním čtenářem dramatického textu před jeho scénickou konkretizací jsou dramaturg a režisér. A tak se režisérovi tímto otevírá při inscenování obrovská škála možností dotvořit a dovyložit text na jevišti pomocí mizanscény a scénických obrazů. Ovšem tím to nekončí, protože dalším „čtenářem“ inscenace je divák. I on by měl mít šanci si inscenaci dointerpretovat. Tyto své teze diplomantka opírá zejména o práce Romana Ingardena, Felixe Vodičky a Wolfganga Isera.

Dále pracuje diplomantka při úvahách o aktualizaci textu s pojmem rekontextualizace. Vycházejíc z Jacquesa Derridy a jeho pojmu dekonstrukce, autorka tvrdí, že v době postmoderny, kdy je silná nedůvěra vůči metanarativu, tendence k rekontextualizaci významně stoupá. Dekonstrukce světa hry je tedy prvním krokem potřebným k jeho rekontextualizaci. A zkoušení je vlastně neustálou konstrukcí/rekonstrukcí textu. Testují se významy, jejichž konstrukce a dekonstrukce nikdy nemůže ustát. Režie nás nutí 're-autor-izovat', ale také 'de-autor-izovat' dramatický text, Důležité přitom je, že taková aktualizace pak zpravidla „nemění hlavní fabuli a udržuje povahu vztahů mezi postavami“ - cituje autorka i Patrice Pavise. A tak nemusí tedy nutně vzniknout postmoderně vyznívající inscenace a dekonstruovaný divadelní tvar.

V další části své práce autorka podrobně popisuje uplatňování výše popsaných teoretických východisek při inscenování hry Maxe Frische *Pan Biedermann a žháří* ve školním divadle DISK. Reflektuje i samotnou výslednou inscenaci, tu ostatně považuji za velmi zdařilou. Zabývá se také tím, jak na její interpretaci (rekontextualizaci) reagovalo publikum.

Tuto invenční diplomovou práci vypracovala diplomantka zcela samostatně s minimální korekcí vedoucího diplomové práce.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení A.

Otázky:

Vysvětlete pomy „místo nedourčenosti“ a „rekontextualizace“ a jakým způsobem jste je uplatnila ve své absolventské inscenaci.

V Praze 9. září 2019

Odb. as. MgA. Juraj Deák